

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДЕМОГРАФІЯ»

1. Загальна інформація

- Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
- Спеціальність: 073 «Менеджмент»
- Освітній рівень: Бакалавр
- Освітня програма: Менеджмент
- Курс: 2 (рекомендовано)
- Семестр: 3–4
- Кількість кредитів: 4 ECTS
- Загальна кількість годин: 120
 - Лекції – 32 год.
 - Практичні – 28 год.
 - Самостійна робота – 60 год.
- Форма контролю: Екзамен

2. Анотація дисципліни

Дисципліна «Демографія» формує у студентів системні знання про закономірності відтворення населення, демографічні процеси (народжуваність, смертність, міграцію), методи демографічного аналізу та прогнозування, а також вплив демографічних чинників на соціально-економічний розвиток і управлінські рішення.

3. Мета і завдання дисципліни

Мета:

Формування у студентів системного розуміння демографічних процесів, методів їх аналізу та використання демографічної інформації в управлінській діяльності.

Завдання:

- вивчення теоретичних основ демографії;
- опанування методів розрахунку демографічних показників;
- аналіз демографічної ситуації в Україні та світі;
- формування навичок використання демографічних даних у менеджменті;
- оцінка впливу демографічних змін на ринок праці та економіку.

4. Компетентності

Загальні:

- ЗК1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

- ЗК4 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК8 – навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

Спеціальні (фахові):

- СК2 – здатність аналізувати результати діяльності організації
- СК5 – здатність формувати управлінські рішення з урахуванням зовнішніх чинників
- СК8 – здатність здійснювати стратегічне планування з урахуванням демографічних процесів

5. Програмні результати навчання

Студент повинен:

- знати основні демографічні категорії та показники;
- вміти розраховувати показники народжуваності, смертності, міграції;
- аналізувати демографічну структуру населення;
- застосовувати демографічні дані у стратегічному плануванні;
- оцінювати демографічні ризики для підприємств та регіонів.

6. Структура дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи демографії

Тема 1. Демографія як наука

Тема 2. Джерела демографічної інформації

Тема 3. Чисельність і структура населення

Тема 4. Народжуваність і репродуктивна поведінка

Тема 5. Смертність і тривалість життя

Змістовий модуль 2. Демографічні процеси та політика

Тема 6. Міграція населення

Тема 7. Демографічне старіння

Тема 8. Демографічна політика

Тема 9. Демографічне прогнозування

Тема 10. Демографічна ситуація в Україні

7. Тематика практичних занять

1. Розрахунок коефіцієнтів народжуваності
2. Побудова віково-статевої піраміди
3. Аналіз показників смертності
4. Розрахунок природного та міграційного приросту
5. Демографічне навантаження
6. Аналіз демографічних прогнозів

8. Самостійна робота (60 год.)

Передбачає:

- опрацювання літератури
- підготовку до практичних занять
- виконання індивідуального завдання
- підготовку реферату (на вибір теми)

Орієнтовні теми рефератів:

1. Демографічна криза в Україні
2. Старіння населення та його наслідки
3. Міграційні процеси в Європі
4. Демографічна політика країн ЄС
5. Вплив демографії на ринок праці
6. Урбанізація та демографічні зміни
7. Демографічні виклики XXI століття
8. Гендерна структура населення

9. Методи навчання

- лекції з мультимедійною підтримкою
- практичні розрахунки
- кейс-аналіз
- робота з демографічною статистикою
- індивідуальні дослідницькі завдання

10. Методи контролю

- поточний контроль (тести, практичні роботи)
- модульний контроль
- індивідуальне завдання
- екзамен (письмовий/комбінований)

11. Розподіл балів (100 балів)

- Поточний контроль – 40 балів
- Модульний контроль – 20 балів
- Індивідуальна робота – 10 балів
- Екзамен – 30 балів

12. Питання до екзамену

1. Предмет і метод демографії
2. Джерела демографічної інформації
3. Перепис населення
4. Чисельність населення

5. Вікова структура
6. Статева структура
7. Народжуваність: показники
8. Сумарний коефіцієнт народжуваності
9. Смертність: види показників
10. Таблиці смертності
11. Середня тривалість життя
12. Природний приріст
13. Міграція: види та показники
14. Міграційний приріст
15. Урбанізація
16. Демографічне старіння
17. Демографічне навантаження
18. Демографічний перехід
19. Демографічна політика
20. Демографічні прогнози
21. Демографічна ситуація в Україні
22. Світові демографічні тенденції
23. Вплив демографії на економіку
24. Демографія та ринок праці
25. Депопуляція

13. Рекомендована література

Основна (українська):

1. Лібанова Е.М. **Демографія**. – Київ: Либідь. 2021
2. Стешенко В.С. **Основи демографії**. – Київ. 2020
3. Птуха М.В. **Нариси з демографії України**. 2021
4. Демографічний щорічник України. – Держстат України. 2021

Додаткова:

5. Власенко Н.С. Демографічна статистика. 2020
6. Хомра О.У. Міграційні процеси в Україні. 2021
7. Населення України: соціально-демографічні проблеми розвитку. 2020

14. Інформаційні ресурси

- Державна служба статистики України
- Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України
- UN Population Division

1. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перелік компетентностей

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК4 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК8 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК2 – Здатність аналізувати результати діяльності організації

СК5 – Здатність формувати управлінські рішення з урахуванням зовнішніх чинників

СК8 – Здатність здійснювати стратегічне планування з урахуванням демографічних процесів

Програмні результати навчання (РН):

РН1 – Знати основні демографічні категорії та показники

РН2 – Розраховувати показники народжуваності, смертності, міграції

РН3 – Аналізувати демографічну структуру населення

РН4 – Використовувати демографічні дані у стратегічному плануванні

РН5 – Оцінювати демографічні ризики для підприємств та регіонів

Матриця відповідності

Компетентності / РН РН1 РН2 РН3 РН4 РН5

ЗК1	+	+	+		
ЗК4		+	+	+	+
ЗК8		+	+	+	
СК2			+	+	+
СК5				+	+
СК8			+	+	+

Позначення: «+» – наявність зв'язку між компетентністю та результатом навчання.

2. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

(4 кредити ECTS, 120 год., 1 семестр – 15 навчальних тижнів)

Тиждень 1

Лекція 1. Демографія як наука, предмет і метод

Практичне 1. Основні демографічні категорії

Самостійна робота: опрацювання теми, підготовка до тестування

Тиждень 2

Лекція 2. Джерела демографічної інформації. Переписи населення

Практичне 2. Аналіз статистичних джерел

СР: аналіз даних Держстату

Тиждень 3

Лекція 3. Чисельність і розміщення населення

Практичне 3. Динаміка чисельності населення

Тиждень 4

Лекція 4. Вікова та статевая структура населення

Практичне 4. Побудова віково-статевої піраміди

Тиждень 5

Лекція 5. Народжуваність та її показники

Практичне 5. Розрахунок коефіцієнтів народжуваності

Тиждень 6

Лекція 6. Смертність і тривалість життя

Практичне 6. Таблиці смертності

Тиждень 7

Лекція 7. Природний рух населення

Практичне 7. Природний приріст

Модульний контроль №1

Тиждень 8

Лекція 8. Міграція населення

Практичне 8. Розрахунок міграційного приросту

Тиждень 9

Лекція 9. Урбанізація та регіональні відмінності

Практичне 9. Аналіз урбанізаційних процесів

Тиждень 10

Лекція 10. Демографічне старіння

Практичне 10. Демографічне навантаження

Тиждень 11

Лекція 11. Теорія демографічного переходу

Практичне 11. Порівняльний аналіз країн

Тиждень 12

Лекція 12. Демографічна політика

Практичне 12. Аналіз державних програм

Тиждень 13

Лекція 13. Демографічне прогнозування

Практичне 13. Побудова простого прогнозу

Тиждень 14

Лекція 14. Демографічна ситуація в Україні
Практичне 14. Аналітична доповідь студентів
Модульний контроль №2

Тиждень 15

Консультація

Підсумковий контроль (екзамен)

Розподіл годин за видами робіт

Вид роботи	Кількість годин
Лекції	32
Практичні	28
Самостійна робота	60
Разом	120